

ת"פ 32597/07/20 - מדינת ישראל נגד עדן משה סעדון

בית משפט השלום בנתניה
ת"פ 32597-07-20 מדינת ישראל נ' סעדון

לפני: כבוד השופט גיא אבנון

המאשימה: מדינת ישראל

באמצעות תביעות משטרת ישראל

נגד

הנאשם: עדן משה סעדון

בשם המאשימה: עו"ד דור כהן

בשם הנאשם: עו"ד ג'קי סגרון

מזר דין

1. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירות החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, לפי סעיף 7(א)+(ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים); החזקת כלים להכנת סם שלא לצריכה עצמית, לפי סעיף 10 רישא לפקודת הסמים. מכתב האישום המתוקן עולה כי ביום 7.7.20 החזיק הנאשם במחסן שבחזקתו סם מסוג קנבוס במשקל כ-10 ק"ג נטו, מחולק למספר שקיות, וכן משקל אלקטרוני. בקטנוע שבבעלותו החזיק הנאשם קרטון שהכיל מספר רב של שקיות חלוקה. בטרם נעצר הנאשם הוא ניסה להימלט משוטרים שקראו לעברו, אך כחלק מתיקון כתב האישום נמחקה העבירה שיוחסה לו בגין התנהגותו.

2. לבקשת הצדדים הופנה הנאשם לשירות המבחן. להלן יובאו עיקרי התסקירים:

תסקיר מס' 1 מיום 29.6.22: הנאשם יליד 1997, נשוי ואב לשני ילדים, רעייתו בהריון מתקדם, מתגורר עם משפחתו בדירה שכורה בנתניה, עובד באופן עצמאי כסוחר רכב. הוא סבל בילדותו מקשיים לימודיים, רגשיים וחברתיים וכן מהפרעת קשב וריכוז, והפסיק את לימודיו לאחר 10 שנים. בהמשך עבד בעבודות מזדמנות, בעיקר בתחום הרכב. הנאשם לא גויס לצה"ל בשל אי התאמה. הוא נישא לרעייתו בהיותו בן 19. בת הזוג עובדת כסייעת בגן ילדים. אין לחובתו הרשעות קודמות. אשר למעשה העבירה - הנאשם תיאר תקופה ממושכת של שימוש אינטנסיבי בסם מסוג

עמוד 1

קנאביס, אשר סייע לו בהתמודדות רגשית. כן טען כי הסמים שנתפסו נועדו לשימושו העצמי, ושלל כוונה לתווך או לסחור בהם, או את דבר קיומם של קשרים שוליים. ניסיון להפנות את הנאשם לטיפול במסגרת היחידה לטיפול בהתמכרויות "בית חוסן" בנתניה נחל כישלון, לאחר שהנאשם לא הביע נזקקות טיפולית ומוטיבציה. במקביל, בדיקות שתן שנתן הנאשם נמצאו נקיות מסמים. שירות המבחן ביקש לדחות את הדיון בארבעה חודשים, על מנת לבחון את התאמתו של הנאשם לקבוצה טיפולית המיועדת לעוברי חוק.

תסקיר מס' 2 מיום 31.10.22: שירות המבחן עמד בקשר עם הנאשם, שחזר וביטא נכונות להשתלב בקבוצה טיפולית. בדיקות שתן שנתן נמצאה נקיה משרידי סם. פעילות הקבוצה טרם החלה, ומשכך המליץ שירות המבחן לדחות את הדיון בחודשיים נוספים.

תסקיר מס' 3 מיום 11.1.23: בתקופת הדחייה נולד ילדם השלישי של הנאשם ורעייתו. הנאשם השתלב בקבוצה טיפולית לצעירים עוברי חוק, אך החסיר חלק מהמפגשים. בדיקות שתן שנתן נמצאו נקיות מסמים, אך גם כאן התייצב אך לחלק מהבדיקות. קצינת המבחן התרשמה מקשיי התארגנות של הנאשם, חרף הבעת רצון מילולית להתחייב להליך טיפולי. סופו של תסקיר נמנעה מהמלצה טיפולית. עם זאת, בהתחשב בגילו הצעיר של הנאשם ובמצבו המשפחתי, כמפרנס עיקרי, המליצה להימנע מלגזור עליו מאסר בפועל, ולהסתפק במאסר שניתן לרצות בעבודות שירות.

חרף עמדת שירות המבחן, ביקשו הצדדים במשותף להזמין תסקיר נוסף (דיון מיום 18.1.23). כך נעשה. תסקיר מס' 4 מיום 18.4.23: הנאשם תיאר קשיים עמם הוא מתמודד, בדגש על מצבו הכלכלי המורכב וקשיים בתחום התעסוקה, אשר משפיעים לדבריו על תפקודו, ועל מסוגלותו להגיע לטיפול קבוצתי. הוא הביע צער על התנהלותו, וביקש הזדמנות נוספת להשתלב בטיפול. בתקופה זו המשיך במתן בדיקות שתן נקיות משרידי סם. קצינת המבחן שבה ועמדה על נזקקותו הטיפולית הגבוהה של הנאשם, והמליצה על דחיית הדיון בחודשיים לצורך מתן תסקיר סופי.

תסקיר מס' 5 מיום 20.6.23: במהלך תקופת הדחייה התקיימו עשרה מפגשים קבוצתיים, מתוכם החסיר הנאשם שני מפגשים. הנאשם חזר ותיאר כיצד ניתק את קשריו החברתיים השוליים, והסביר כי הוא משקיע את עצמו בעבודתו ובמשפחתו. קצינת המבחן התרשמה כי הנאשם מתמודד עם גורמי דחק בחייו, מתקשה כלכלית, ומהווה מפרנס עיקרי למשפחתו. היא התקשתה להעריך את יכולתו של הנאשם להתמיד לאורך זמן ממושך בהליך טיפולי, אך לנוכח הנזקקות הטיפולית שגילה, בצד בדיקות השתן הנקיות שמסר ודיווחיו אודות ניתוק קשריו השוליים, המליצה לגזור עליו צו מבחן למשך שנה. קצינת המבחן הביעה חשש כי גזירת עונש מאסר בפועל, ולו בדרך של עבודות שירות, עלולה להביא להתדרדרות במצבו התפקודי של הנאשם, ובכך יעלה הסיכון להישנות מעשי עבירה. משכך המליצה להסתפק בצו של"צ בהיקף 350 שעות.

בדיון מיום 27.6.23 ביקשה ההגנה להפנות את הנאשם לקבלת חוות דעת הממונה על עבודות שירות. בצד זאת, ביקשה לקבל תסקיר משלים. ב"כ המאשימה, מצדו, לא התנגד לקבלת חוו"ד הממונה, מבלי שהדבר יכול את עמדתו. בהתאם - הוזמנה חוות דעת. מנגד, בהתחשב בהמלצתו הסופית של שירות המבחן, לא ראיתי להידרש לתסקיר נוסף. בחוות דעת מיום 21.9.23 נמצא הנאשם מתאים לריצוי עונש מאסר בעבודות שירות. יצוין כי בשל מצב החירום

והמלחמה שהחלה ביום 7.10.23, נדחתה ישיבת הטיעונים לעונש.

ביום 9.10.23 פנה שירות המבחן ביוזמתו בבקשה למסור לבית המשפט מידע חדש, אשר להערכת שירות המבחן, יש בו כדי להשפיע על המלצתו. נעתרתי לבקשה. תסקיר מס' 6 מיום 19.11.23: לדברי קצינת המבחן, מאז הגשת התסקיר הקודם מחודש יוני 2023 חלה נסיגה משמעותית בשיתוף הפעולה של הנאשם עם שירות המבחן. בחודש יולי 2023 הפסיק את הגעתו לקבוצה, ולא נענה למאמצים לאתר. בנסיבות אלה חזרה בה קצינת המבחן מהמלצתה הטיפולית-שיקומית.

בדיון מיום 12.12.23 טען ב"כ הנאשם, כי בעקבות החלטת בית המשפט מיום 27.6.23, כשנדחתה בקשת הנאשם לקבל תסקיר נוסף והוזמנה חוות דעת הממונה על עבודות שירות, סבר הנאשם כי בכך הסתיים הקשר עם שירות המבחן. הוא עמד על כך שמדובר בנאשם צעיר, ועל חלופי הזמן הממושך ממועד ביצוע העבירה, וביקש הזדמנות לקבל תסקיר נוסף ואחרון. ב"כ המאשימה ציינה כי עמדת המאשימה למאסר בפועל, אך לא התנגדה לבקשת ההגנה. הנאשם מצדו ביקש לשוב ולהיפגש עם קצינת המבחן "ולהוכיח שהשתנית, שזה תיקים לפני שלוש שנים, ושמיים וארץ בין איפה שאני נמצא היום. אני אב לשלושה ילדים, בדיוק פותח עסק...". בהחלטה בתום הדיון הודגש, כי במצב דברים רגיל לא היה מקום להזמין תסקיר נוסף, שביעי במספר. עם זאת, לנוכח טענתו של הנאשם, כי סבר שהקשר הטיפולי עם שירות המבחן הסתיים, החלטתי להיעתר לבקשתו.

תסקיר מס' 7 מיום 23.1.24: הנאשם ביקש להשתלב מחדש בקבוצה לצעירים עוברי חוק בה לקח חלק בעבר. קצינת המבחן התרשמה, כי הוא מתקשה להתבונן באופן מעמיק אודות הדפוסים שהובילו אותו לביצוע העבירות, וכי בפועל איננו מעוניין בכך. עוד הביעה דעתה, כי הגעתו של הנאשם קשורה לחששותיו מפני תוצאות ההליך המשפטי. בנסיבות אלה, עמדה על מסקנתה לפיה אין מקום לצו מבחן או של"צ. עם זאת, בהתחשב במאמציו של הנאשם, אשר הצליח לאורך תקופה ממושכת לנהל אורח חיים תקין, בהיותו אב לשלושה ומפרנס יחיד, המליצה להימנע מלמצות עמו את חומרת הדין, ולהסתפק בעונש מאסר בפועל שניתן לרצותו בדרך של עבודות שירות. זה המקום לציין כי בינתיים הוגשו עדכונים לחוות דעתו של הממונה על עבודות שירות, וכי ביום 30.1.24 הוגשה חוות דעת נוספת, בה שוב נמצא הנאשם מתאים לריצוי מאסר בעבודות שירות.

3. ישיבת הטיעונים לעונש נדחתה לבקשת ההגנה, והתקיימה לבסוף ביום 5.3.24. ב"כ המאשימה הדגיש את כמות הסם שנתפסה, את האופן בו נמצאה כשהיא מחולקת, ואת המשקל האלקטרוני ושקיות החלוקה שנתפסו - נתונים המלמדים על מוכנות להפצת הסמים. לטענתו, מידת הפגיעה בערכים המוגנים גבוהה, ומשכך עתר לקבוע את מתחם העונש בין 12-24 חודשי מאסר בפועל. טענותיו נתמכו בפסיקה להמחשת מדיניות הענישה. בגזירת העונש בתוך המתחם הפנה לנתוניו של הנאשם כפי שקיבלו ביטוי בתסקירי המבחן, וביקש לתת בכורה לשיקולים של גמול והרתעה. סופו של דבר ביקש לגזור את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם לו עתר, ל-12 חודשי מאסר בפועל, בצד מאסר על-תנאי, קנס, ופסילת רישיון נהיגה בפועל ועל-תנאי. כן ביקש להכריז על הנאשם כסוחר סמים ולחלט את מכונית הטויוטה שנתפסה ממנו, וכן קטנוע שנתפס והושב כנגד ערבויות.

4. ב"כ הנאשם עמד על חלופי הזמן הממושך מאז מעשה העבירה - קרוב לארבע שנים; על הודייתו של הנאשם

במיוחד לו בשלב מוקדם מאוד של ההליך, כבר בתחנת המשטרה, ואח"כ בבית המשפט; על כך שהודה מבלי שקיבל הבטחה באשר לעתירתה העונשית של המאשימה - נתון המלמד על קבלת אחריות אמיתית והפנמת הפסול; על נסיבותיו של הנאשם - שהתחתן בגיל 19, הפך מאז לאב לשלושה ילדים, נעדר הרשעות קודמות, אשר עושה כל שניתן כדי לפרנס את משפחתו בכבוד, חרף הקשיים הרבים שהיו ועודם מנת חלקו. הוגשו מכתב ממחלקת הרווחה בעיריית נתניה (ענ/2), תעודות רפואיות באשר לאחד מילדיו של הנאשם (ענ/4), ואישור על זכאות לקצבת ילד נכה (ענ/3). הנאשם קיבל בינתיים רישיון לצריכת קנאביס רפואי (ענ/1). ב"כ הנאשם ביקש לקבוע שחרף עמדתה הסופית של קצינת המבחן, שלא באה בהמלצה טיפולית-שיקומית, הרי שיש לתת משקל לתקופה הממושכת בה הנאשם עמד בקשר עם שירות המבחן, ולא פחות חשוב מכך, נטש לפני זמן רב את אורח החיים העברייני, ומתפקד באורח נורמטיבי כבעל משפחה, בעל ואב אוהב ומסור. ב"כ הנאשם ביקש לתת משקל להמלצת דו"ח הוועדה הציבורית לביחנת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (דו"ח דורנר), בו הומלץ למעט בגזירת עונשי מאסר ממש לתקופות קצרות, ועתר להסתפק בעונש מאסר שניתן לרצותו בדרך של עבודות שירות. לחיזוק טענתו העריך ב"כ הנאשם את משך המאסר האפקטיבי אותו צפוי לרצות הנאשם, ככל שבית המשפט יעתר לבקשתה של המאשימה ויגזור על הנאשם שנת מאסר בפועל. להערכתו, במצב דברים זה ובהתחשב בכך שמדובר בהרשעתו הראשונה של הנאשם, הרי שתקופת המאסר הממשית שיצטרך לרצות מאחורי סורג ובריח, לאחר ניכוי שחרור על-תנאי (שליש) ושחרור מנהלי מוגדל, לא תעלה על 4-5 חודשים. ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה שהגישה המאשימה ולפסקי דין נוספים, וביקש ללמוד מהם כי מדיניות הענישה מצדיקה קביעת מתחם עונש בין 8-22 חודשי מאסר. מכאן, ביקש להעדיף את האלמנט השיקומי, ולאמץ את המלצתה הסופית של קצינת המבחן.

5. בטרם נשמעו טיעוני הצדדים העידה לפניי רעייתו של הנאשם, גב' קורל סעדון, אשר סיפרה בבכי על מצבם של בני הזוג ומשפחתם הצעירה. היא תיארה כיצד ליוותה את הנאשם בהליך הטיפול, סיפרה על הקשיים הכלכליים שחוהה המשפחה, על בנם הסובל מעיכוב התפתחותי ומקבל קצבת נכות, ועל מסירותו של הנאשם לילדיהם, שרואים בו כל עולמם. גב' סעדון העידה כי בני הזוג עקרו לאחרונה עם משפחתם לצפון הארץ, על מנת להפחית בהוצאותיהם ולאפשר להם להתמודד עם המצב הכלכלי.

הנאשם בדברו האחרון שיתף, כי במהלך השנים שחלפו הבין שאין מקום ל"קיצורי דרך" בחיים. הוא סיפר כיצד הוא משכים קום מדי יום בשעה 03:30, יוצא לעמל יומו כנהג משאית שכיר, ועובד עד לשעות הצהריים, אז הוא חובר לילדיו. הוא ומשפחתו עקרו ליישוב אָמֶן (בחבל תענך, המועצה האזורית גלבוע) חרף העובדה שאינם מכירים שם איש, על מנת להתגורר בסמוך למעסיקו של הנאשם, להקל על מצוקתם הכלכלית, ולהתרחק מהסביבה הקודמת שעטפה את הנאשם. הנאשם הביע צער על מעשיו, וביקש את התחשבותו של בית המשפט.

דיון

6. אין מחלוקת על כך שהסמים בהם החזיק הנאשם לא נועדו לצריכתו העצמית. נוסף על הודייתו בעבירה, אנו למדים זאת מהשילוב בין כמות הסם הרבה (כ-10 ק"ג נטו) לבין שקיות החלוקה והמשקל האלקטרוני שנתפסו בחזקת הנאשם. בנסיבות אלו מוצדקת ההקבלה שערכה המאשימה, בין העבירה בה הורשע הנאשם, לעבירת הסחר בסמים, שהעונש המרבי הקבוע בצד שתיהן זהה ועומד על 20 שנות מאסר. לא למותר לשוב ולהזכיר, פעם אחר פעם, את

הנזקים העצומים הנגרמים לפרט ולחברה כתוצאה מנגע הסמים: לבריאות הציבור, לשלומן, לביטחונן, ולסדר הציבורי. עבירות הסמים מהוות אחד ממחוללי הפשיעה העיקריים וזרז לביצוע עבירות נוספות, בעיקר רכוש ואלימות, ומערכת אכיפת החוק על שלל זרועותיה רתומה למאבק עיקש וחסר פשרות בעברייני הסמים. "עבירות הסמים הפכו זה מכבר לנגע הפוגע בציבור המשתמשים ובחברה בכללותה, ויש לעשות הכל על מנת למגרן ולעקרון מן השורש, גם בדרך של ענישה קשה ומחמירה" (רע"פ 6869/17 יבגני פילברג נ' מדינת ישראל (11.9.2017)).

למדיניות הענישה הפנו הצדדים בעיקר לפסיקה של הערכאה הדיונית (בתי משפט השלום) ולפסק דין יחיד של ערכאת הערעור שיוזכר להלן. מטבע הדברים, מנעד הענישה רב, ולעולם ניתן למצוא פסקי דין שיתיישבו עם עתירות עונשיות מגוונות. עם זאת, מגמת הפסיקה ברורה ועקבית. אפנה להלן למדגם מצומצם ומייצג, בעיקר מפסיקת בית המשפט העליון.

רע"פ 3084/21 יוסף יאגודייב נ' מדינת ישראל (12.5.21). המבקש הורשע בהתאם להודאתו בעבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית. במסגרת "תרגיל" משטרתי התקשר שוטר לאדם המוכר בעיסוקו בסחר בסמים וביקש לרכוש ממנו סם מסוכן מסוג קנבוס. לאחר תיאום טלפוני, הציע הסוחר למכור לשוטר סם בכמות של 9 ק"ג, והשניים סיכמו להיפגש לצורך ביצוע העסקה. משהגיע השוטר למקום המפגש, ניגש אליו אדם נוסף ומסר לו כי רכב עם הסם יגיע תוך דקות ספורות. לאחר מספר דקות, הגיע למקום המבקש כשהוא נוהג ברכב. משפנו אליו השוטר והאדם הנוסף, פנה המבקש לשוטר, אמר לו "זה בבגאז", ופתח את מנעול תא המטען. בשלב זה, האדם הנוסף הרים את מכסה תא המטען והצביע בפני השוטר על תיקים המאוחסנים בתא, ובתוכם סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של 9.9 ק"ג. בית משפט השלום גזר על המבקש 12 חודשי מאסר בפועל, לאחר שלקח בחשבון את המלצת שירות המבחן לענישה שיקומית, ומנגד את העובדה שהמבקש טרם השתלב בהליך טיפולי משמעותי, את עברו הפלילי ואת חלקו בהפצת הסם. ערעור המבקש לבית המשפט המחוזי נדחה, וכך גם בקשתו לרשות ערעור.

רע"פ 513/21 עידן יהושע נ' מדינת ישראל (4.3.21). המבקש הורשע בהתאם להודאתו בייצור סמים מסוכנים, בכך שהקים במחסן בחצר הדירה בה התגורר עם משפחתו מעבדה לגידול סמים, בה גידל 60 שתילי קנבוס במשקל כולל של 10 ק"ג. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה בין 6-24 חודשי מאסר, ודינו של המבקש נגזר בחריגה לקולה מהמתחם, ל-150 שעות של"צ, צו מבחן ועונשים נלווים. ערעור המדינה על קולת העונש התקבל, ובית המשפט המחוזי העמיד את עונשו של המבקש על 10 חודשי מאסר בפועל. בקשתו לרשות ערעור נדחתה.

רע"פ 7819/15 עופר סלור נ' מדינת ישראל (22.5.16). המבקש הורשע בהתאם להודאתו בהחזקת סמים שלא לצריכה עצמית ובגידול סמים, בכך שהקים בביתו מעבדת סמים בה גידל 45 שתילים של סם מסוג קנבוס, במשקל 7.44 ק"ג. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה בין 7-18 חודשי מאסר, וגזר את עונשו של המבקש ל-9 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים. ערעורו על חומרת העונש נדחה, וכך גם בקשתו לרשות ערעור.

עפ"ג (מחוזי מרכז-לוד) 26271-07-21 אלמחדי נ' מדינת ישראל (4.12.22, לא פורסם) [גילוי נאות: ההליך בבית משפט השלום התנהל לפניי]. המערער הורשע בהתאם להודאתו בעבירת החזקת סם שלא לצריכה עצמית, בכך שהחזיק בתא המטען של מכוניתו סם מסוג קנאביס במשקל כולל 11.12 ק"ג נטו וסכין מתקבעת. בהסכמה לא הורשע

בהחזקת סכין. בית משפט השלום קבע את מתחם העונש בין 12-24 חודשי מאסר בפועל, וגזר על המערער שנת מאסר בפועל ועונשים נלווים. בית המשפט המחוזי קבע כי העונש שהוטל על המערער הולם את נסיבות העבירה, אך בהתחשב בתסקירים שהוגשו לערכאת הערעור, "המלמדים על כבדת דרך משמעותית שיקומית אותה עבר המערער מאז גזר הדין", העמיד את עונשו על 9 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות.

בהתחשב בשיקולים עליהם עמדתי ובמדיניות הענישה, אני קובע את מתחם העונש בגין מעשי העבירה בין 12-24 חודשי מאסר בפועל.

7. בגזירת העונש בתוך המתחם התמונה מורכבת. מן העבר האחד - צודק ב"כ המאשימה בטענתו כי סופו של יום, וחרף כמות התסקירים הרבה (והחריגה) שהוגשה בענינו של הנאשם, לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית-שיקומית. מכאן, לכאורה, עולה קושי לגזור את עונשו של הנאשם בחריגה לקולה ממתחם העונש שנקבע. עוד נתתי דעתי לכך שהנאשם - בתסקיר הראשון - טען כי הסמים נועדו לשימושו העצמי, ושלל כוונה לסחור בהם. בכך צמצם ממידת אחריותו לעבירות שבביצוען הודה בבית המשפט. מן העבר האחר - שיקום הוא תהליך מורכב, לעתים חמקמק. בניגוד לטענת המאשימה, ריבוי השיקולים העומדים לזכותו של הנאשם, מאפשרים, לדעתי, לבוא לקראתו, ולחרוג במידת מה ממתחם העונש שנקבע, באופן שיאפשר ריצוי עונשו בדרך של עבודות שירות.

להלן נימוקיי: (-) הנאשם ביצע את מעשי העבירה בהיותו צעיר בן 23, ללא הרשעות קודמות כלשהן; (-) הוא הודה במיוחס לו כבר בחקירתו בתחנת המשטרה (טענת ההגנה שלא נסתרה ע"י המאשימה), וכן בבית המשפט בשלב מוקדם של ההליך; (-) הנאשם השתתף בקשר טיפולי ארוך טווח עם שירות המבחן. אמנם, דומה שאין חולק על כך שמידת שיתוף הפעולה של הנאשם ידעה עליות ומורדות, וברי כי לא הצליח להרשים לטובה את שירות המבחן ביכולתו להגיע לתובנות מעמיקות באשר לנסיבות שהביאו אותו לבצע את מעשיו. עם זאת, לתהליך השיקום גוונים רבים, והתרשמתי כי הנאשם עלה על דרך חיובית ומצוי בעיצומו של מסע שיקומי מתמשך; (-) מאז מועד ביצוע העבירות חלפו קרוב לארבע שנים, וגיליון הרישום הפלילי של הנאשם עודנו נקי (פרט להרשעתו בהליך דנן); (-) במועד ביצוע העבירות היה הנאשם בחור צעיר בן 23, ואילו כיום הוא בן 27, אב לשלושה ילדים, מפרנס יחיד שעול המשפחה על כתפיו; (-) מתסקירי המבחן עולה שהנאשם מקדיש את זמנו למשפחתו ולעבודתו, וכי זוהי סיבה מרכזית לקשייו להקדיש משאבי זמן להליך הטיפול; (-) בשיבת הטיעונים לעונש למדתי - מפייהם של הנאשם ורעייתו, כי משפחתם הצעירה עקרה את מגוריה לצפון הארץ, על מנת להתקרב למקום מגוריו של מעסיקו של הנאשם ולחסוך בהוצאות, זאת על רקע מצוקה כלכלית קשה. מהלך זה - שנעשה מבלי שלבני המשפחה קשרי חברות ומשפחה במקום יישובם, מלמד על בגרות, הכרה באחריותם כהורים, ואימוץ אורח חיים חיובי ויצרני. נתון זה מתיישב עם התרשמותי כי חרף הקשיים בהליך הטיפול, הרי שהשתקמותו של הנאשם מתבטאת בדרכים אחרות; (-) אחד מילדיו של הנאשם סובל מקשיים שהביאו להכרה בנכותו על ידי המוסד לביטוח לאומי. הוא זקוק לטיפולים ולמשאבי זמן וכסף, וברי כי כל עונש שיוטל על הנאשם - בין במאסר בפועל ובין במאסר בדרך של עבודות שירות, יפגע בכל בני המשפחה.

8. על מנת לחרוג ממתחם העונש משיקולי שיקום יש להצביע, בדרך כלל, על הצלחה שיקומית מוכחת, אך לעתים ניתן להסתפק בסיכויי שיקום. סבורני כי זהו המצב בענינו. ראו בהקשר זה ע"פ 5611/16 נועם סלב נ' מדינת ישראל (14.9.17, להלן: ענין סלב):

16. יתרה מזאת, יש לייחס משקל גם לעובדה שהמערער ביצע את העבירות בהיותו כבן עשרים וללא עבר פלילי (השוו: ע"פ 7781/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 58 (20.6.2013) (להלן: ע"פ 7781/12); ע"פ 3582/13 סעד נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (29.1.2014)). אכן, "לא בכל מקרה בו קיימים סיכויי שיקום, יוקל העונש שהוטל על הנאשם עד כדי חריגה ממתחם הענישה שנקבע לעבירה שנעברה, גם אם מדובר ב'בגיר צעיר', וגם אם המלצת שירות המבחן מצדדת בהקלה כזו" (ע"פ 452/14 דבוש נ' מדינת ישראל, פסקה 15 לפסק דיני (3.4.2014)), וכן, עצם גילו הצעיר של נאשם פלוני בעת ביצוע העבירות אינו מקים כשלעצמו עילה להקלה בעונש. אולם, כפי שהובהר בעבר, מדובר בקבוצת משתנים, אשר יש לבחון את המידה שבה הם מתקיימים באותו מקרה פרטני של אותו בגיר צעיר, וזאת במסגרת שיקולי הענישה הקבועים בסימן א'1 לפרק ו לחוק העונשין (ראו: ע"פ 308/16 נאטור נ' מדינת ישראל, פסקאות 10-11 (7.11.2016); ע"פ 2420/15 אבטליון נ' מדינת ישראל, פסקאות 18-21 (29.11.2015) (להלן: עניין אבטליון)). יובהר תחילה המערער כי לא יוכל להיבנות מהשיקולים המנויים בסעיף 40 לחוק העונשין, הגם שחלקם מאפשרים להתחשב בנסיבות המתאימות בגילו של הנאשם (ראו: ע"פ 8487/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (8.11.2016); עניין אבטליון, פסקה 21). זאת, מאחר ששיקולים אלה משפיעים על גזירת העונש בתוך המתחם, בעוד ממילא הושת על המערער העונש המצוי בתחתית המתחם שנקבע לו. עם זאת, במקרה שלפנינו התרשמנו כי הפוטנציאל השיקומי של המערער, בפרט כפי שעולה מן התסקירים השונים בעניינו, גדול דיו בכדי להצדיק פסיעת הצעד הנוסף וחריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום, כהוראת סעיף 40ד(א) לחוק העונשין (לדיון בפוטנציאל השיקום הייחודי של בגירים צעירים ראו: ע"פ 7781/12, פסקאות 48-51). ונסביר.

17. כזכור, בית המשפט המחוזי מצא בשעתו כי עניינו של המערער אינו נמנה עם המקרים המצדיקים לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, וזאת משום ש"התסקיר מלמד כי על אף ההליך הטיפולי והזמן שחלף מאז ביצוע המעשים, הנאשם (המערער - ס.ג.). עודנו מתייחס באופן מצומצם לעבירות שביצע. הוא מתקשה לקחת אחריות מלאה על ביצועו, ומשליך את מירב האחריות על שותפיו". בדומה לכך, טענה בפנינו באת-כוח המשיבה כי לפי תסקיר המבחן בעניינו כפי שעמד בפני בית המשפט המחוזי, המערער טרם הפנים באופן מלא את הסיבות להידרדרותו ועדין זקוק להשגחה. עובדה זו הייתה אומנם נכונה בשעתו, ואולם במרוצת הזמן ובחלוף כשנתיים של ליווי בשירות המבחן ובמסגרות נוספות דומה כי חל שיפור משמעותי במצבו של המערער בהיבטי הסיכוי והסיכון. מעבר לכך, יובהר כי לא מצאנו ממש בטענת המשיבה, שכן עצם העובדה שהפנמת המערער את מעשיו הייתה חלקית (בשעתו, כאמור) אינה גורעת מכברת הדרך שעבר בהמשך ומהפוטנציאל השיקומי הקיים כיום, ואינה מאיינת, כשלעצמה, את חשיבות שקילת הדברים במסגרת ההכרעה אם יש להטיל עליו עונש של מאסר מאחורי סורג ובריח אם לאו. מזה זמן לא מבוטל שהמערער מביע חרטה כנה על מעשיו ואמפתיה כלפי נפגעת העבירה, וניכרת מגמת שיפור ברורה מהתסקירים בעניינו. במצב דברים זה, מצאנו כי יש מקום להעניק למערער הזדמנות להגשים את הפוטנציאל השיקומי שלו ולחזור למוטב.

לצד זאת, יוער, שלא נעלם מעינינו כי תהליך שיקומו של המערער עודנו באיבו,

ובהיבט זה אנו מלאי תקווה שהמערער ימשיך וינצל את תקופת המבחן עד לשיקומו המלא.

9. בדומה לענין סלב, אף הנאשם לא קיבל אחריות מלאה על מעשיו בפני קצינת המבחן, ונתון זה רובץ לחובתו. עם זאת, התייחסותו הישירה של הנאשם למעשי העבירה נבחנה אך בתסקיר הראשון, בטרם השתלב הנאשם בהליך טיפולי, ולא נבדקה פעם נוספת בהמשך הדרך. יש להצר על כך. סבורני שאת התייחסותו הבוגרת של הנאשם לעבירות ראוי במקרה זה לבחון בהתנהגותו, באופן בו הוא דואג לבני משפחתו ומתרחק מעולם הפשע, נתונים אשר קיבלו ביטוי בתסקירים כולם. אף בתסקיר האחרון, וחרף הערכתה של קצינת המבחן כי אין מקום להמשך קשר טיפולי עם הנאשם, היא שבה על התרשמותה החיובית ממאמציו המתמשכים לנהל אורח חיים תקין, בפרט בהיותו אב לשלושה ומפרנס יחיד, והמליצה להסתפק בעונש מאסר בפועל שניתן לרצותו בדרך של עבודות שירות. התרשמותה זו מתיישבת עם התרשמותי שלי מהנאשם ומרעייתו, אשר פועלים כצוות נחוש מתוך מטרה משותפת לשמור על משפחתם הצעירה ולטפח את ילדיהם.

10. לנוכח המקובץ, החלטתי לקבל את בקשת ההגנה, לחרוג לקולה ממתחם הענישה משיקולי שיקום, ולהסתפק בעונש מאסר בפועל לתקופת המאסר המרבית שניתן לרצות בדרך של עבודות שירות. אוסיף, כי אילו ניתן היה לגזור עונש מאסר בן 12 חודשים בדרך של עבודות שירות, ללא צורך לחרוג לקולה מהמתחם, אפשר שכך הייתי מוצא להורות. ברם, בהתחשב במגבלות החוק, מצאתי כי יהיה זה נכון לחרוג מהמתחם, וכך אורה.

אשר לעונשים הנוספים שהתבקשו ע"י המאשימה: מכוניתו של הנאשם תפוסה בידי המאשימה, ואני מכריז בזה על הנאשם כסוחר סמים, על מנת לאפשר את חילוטה. מנגד, הקטנוע בו נתפסו שקיות חלוקה הושב לנאשם כנגד ערבויות, לרבות ערבון במזומן בסך 10,000 ₪. בהתחשב בהיקף העבירה ובחילוט המכונית, סבורני כי ניתן להסתפק בחילוט הערבון הכספי שהופקד לצורך שחרור הקטנוע, ולהימנע מחיובו של הנאשם בקנס כספי. המאשימה עתרה לפסול את רישיון הנהיגה של הנאשם. במצב דברים רגיל, בקשתה מוצדקת וראויה. עם זאת, בהתחשב בכך שפרנסתו של הנאשם וקיום משפחתו תלויים בעבודתו של הנאשם כנהג משאית מקצועי, סבורני כי במכלול הנסיבות עליהן עמדתי, ראוי להסתפק בפסילת רישיון הנהיגה על-תנאי.

11. סוף דבר, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 9 חודשי מאסר בפועל.

המאסר ירוצה בדרך של עבודות שירות בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות שירות מיום 30.1.24. בהתחשב בכך שהנאשם ומשפחתו עקרו את מקום מגוריהם לצפון הארץ, אני מורה לממונה על עבודות שירות (מחוז צפון) להגיש חוות דעת מעודכנת, בה ייקבע מקום עבודה סמוך ככל הניתן לאזור מגוריו של הנאשם. חוות הדעת תוגש עד יום 8.4.24. תז"פ בהתאם.

במועד שייקבע יתייצב הנאשם בשעה 8:00 במשרדי הממונה. הנאשם מוזהר כי עליו לעמוד בתנאי ההעסקה ובדרישות הממונה, לרבות בדבר איסור צריכת אלכוהול, וכי כל חריגה מהכללים עלולה

להביא להפסקת עבודות השירות וריצוי יתרת עונש המאסר מאחורי סורג וברית.

- ב. 6 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירה על פקודת הסמים "מסוג פשע".
- ג. הנאשם הוכרז כסוחר סמים. אני מורה על חילוט רכב מסוג "טויוטה קורולה" ל"ז 70-036-52, וכן על חילוט ערבון במזומן בסך 10,000 ₪ שהפקיד הנאשם לצורך שחרור קטנוע, וחילוט משקל אלקטרוני שנתפס. להסרת ספק, הקטנוע עצמו לא יחולט, ויתרת התנאים והערבויות שניתנו לצורך השבתו לנאשם, מבוטלים בזה.
- ד. הנאשם ייתן התחייבות בסך 5,000 ₪ להימנע במשך שלוש שנים מביצוע עבירה על פקודת הסמים "מסוג פשע". הנאשם יצהיר על התחייבותו לפניי עוד היום, שאם לא כן, ירצה תקופת מאסר בת 5 ימים.
- ה. הנאשם יפסל מלקבל ומלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 6 חודשים, ואולם הנאשם לא יישא בעונש זה אלא אם יעבור תוך 3 שנים עבירה על פקודת הסמים "מסוג פשע".

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, ח' אדר ב' תשפ"ד, 18 מרץ 2024, במעמד הצדדים.

המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות שירות. לתשומת לב שירות המבחן: משך עבודות השירות עולה על שישה חודשים (סעיף 51ג(ג) לחוק העונשין).